

Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes

1. Ko nozīmē valsts galvojums?

Sniedzot galvojumu studentu kredītiem valsts apstiprina, ka tā atmaksās banku izsniegtos kredītus 90% apmērā, ja students un kredīta galvotājs kredītu nespēs atmaksāt. Pateicoties valsts galvojumam, studentu kredīts ir izdevīgs (procentu likme ir zemāka nekā komerc kredītiem) un paredz atvieglotu kredīta saņemšanu dažādām studentu grupām – bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem studentiem, personām ar I vai II invaliditātes grupu.

2. Kāpēc nepieciešams galvnieks?

Likums paredz, ka kredītiestāde var izsniegt kredītu tikai tad, ja ir saņemts kredīta nodrošinājums – galvojums vai ķīla. Līdz ar to ir nepieciešams galvnieks, kas uzņemsies saistības, ja students nevarēs atmaksāt kredītu. Galvnieka garantija ļauj valstij tās rīcībā esošo finansējumu novirzīt augstākās izglītības attīstībai nevis studentu neatdoto kredītu parādu dzēšanai.

3. Cik kredītus var saņemt viens students?

Katrā izglītības pakāpē var saņemt kredītu viena bakalaura, maģistra un doktora grāda secīgai iegūšanai vai augstākās profesionālās izglītības profesionālās kvalifikācijas un profesionālo grādu secīgai iegūšanai. Vienlaicīgi pilna laika (dienas nodaļas) students var saņemt gan studiju, gan studējošā kredītu.

4. Cik maksā kredīta noformēšana?

Saskaņā ar studentu kreditēšanas noteikumiem par kredīta pieprasījuma sākotnējo izskatīšanu un izvērtēšanu banka ir tiesīga noteikt komisijas maksu, kas nedrīkst pārsniegt 4,27 *euro*. Minētā komisijas maksa gan par studiju kredītu, gan par studējošā kredītu studentam ir jāiemaksā savā kontā. Banka kredītu neizsniegs pirms nav samaksāta noteiktā kredīta noformēšanas maksa. Ja kredītu nodrošina ar nekustamā īpašuma ķīlu, kredīta ņēmējam jāsedz arī izdevumi, kas rodas par nekustamā īpašuma ķīlas noformēšanu.

5. Vai kredītu var saņemt studijām ārzemēs?

Gan studiju, gan studējošā kredītu var saņemt arī studijām ārzemēs attiecīgās valsts akreditētu studiju programmu apguvei. Kredīta pieprasījumu studijām ārvalstīs izskata Izglītības un zinātnes ministrijas izveidota komisija (sīkāku informāciju par kredītiem studijām ārzemēs var uzzināt Studiju un zinātnes administrācijas mājaslapā: www.sza.gov.lv sadaļā "Kredīta piešķiršana- Kredīts studijām ārvalstīs").

Papildu informāciju par studentu kredītiem var saņemt:

1. Savas fakultātes vai augstskolas kredītu piešķiršanas komisijā
2. Studiju un zinātnes administrācijā
Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14, Rīga, LV-1050,
<http://www.sza.gov.lv>

Saites:

www.sza.gov.lv
www.izm.gov.lv

Normatīvie akti:

- Augstskolu likums
- Izglītības likums
- MK 2001. gada 29. maija noteikumi Nr. 220 „Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu”

Studiju un zinātnes administrācija

**Studiju un studējošā kredīta
no kredītiestādes līdzekļiem ar
valsts vārdā sniegtu galvojumu
piešķiršanas, atmaksas un
dzēšanas kārtība**

2017. gads

Studentu kredīti

Student! Ja esi iestājies kādā Latvijas vai ārvalstu augstskolā vai jau sekmīgi apgūsti kādu studiju programmu, Tu vari kandidēt uz valsts garantētu kredītu, kura saņemšanas kārtību nosaka Ministru kabineta 2001. gada 29. maija noteikumi Nr. 220 "Kārtība, kādā tiek piešķirts, atmaksāts un dzēsts studiju kredīts un studējošā kredīts no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu".

Kredītus piešķir tikai akreditētu studiju programmu apguvei!

Kredīta veidi

Studenti var saņemt divu veidu kredītus – studiju un studējošā. **Studiju kredīts** – paredzēts studiju maksas segšanai. Tas nepārsniedz augstskolas noteikto studiju maksu un valsts noteikto maksimālo studiju kredīta apmēru gadā (maksimālo kredīta summu var uzzināt Studiju un zinātnes administrācijas mājaslapā: www.sza.gov.lv). **Studējošā kredīts** ir paredzēts studenta iztikas izdevumu segšanai. To var saņemt pilna laika (dienas nodaļas) studējošie. Kredīta apmērs vienam studējošajam mēnesī nepārsniedz 170,74 *euro*. Šo kredītu izmaksā 10 mēnešus gadā (izņemot jūliju un augustu). Procenti par šo kredītu ir jāmaksā katru mēnesi sākot no kredīta izmaksas brīža, tāpēc banka regulāri šo summu ieturēs no studenta konta.

Kredītu procentu maksājumi

Studiju kredīts – studiju laikā un laikposmā, kamēr nav sākti atmaksāt studiju kredītu (11 mēnešus pēc studiju beigšanas vai 2 mēnešus pēc studiju pārtraukšanas), procentu likme ir 0 %. Sākot kredīta atmaksu, jāmaksā kredītliguma noslēgšanas gadā izsolītā bankas procentu likme, bet ne vairāk kā 5% gadā no atlikušās kredīta summas. Ja minētā likme attiecīgajā laikposmā ir augstāka par 5% gadā, starpību starp likmēm sedz no valsts budžeta līdzekļiem.

Studējošā kredīts – studiju laikā un kredīta atmaksas laikā procentu likme ir kredītliguma noslēgšanas gadā izsolītā bankas procentu likme, bet ne vairāk kā 5% gadā no atlikušās kredīta summas. Ja minētā likme attiecīgajā laikposmā ir augstāka par 5% gadā, starpību starp likmēm sedz no valsts budžeta līdzekļiem.

Kredīta nodrošinājums

Lai saņemtu kredītu, ir nepieciešams vienas personas galvojums (personas, kas aņemas pildīt saistības pret banku, ja pats kredītaņēmējs tās nepilda).

Galvnieka ienākumiem jābūt regulāriem un vismaz vienas minimālās algas apmērā.

Galvnieks var galvot par vairākiem savu bērnu kredītiem (studiju un studējošā). Ja studējošie nav galvnieka bērni, galvnieks var galvot par vairākiem kredītiem, ja viņa ikmēneša ienākumi nav mazāki par valstī noteikto minimālo mēnešalgu, kura reizināta ar studējošo skaitu, par kuriem galvo.

Persona, kura pati saņem vai atmaksā no valsts budžeta līdzekļiem vai no kredītiestādes līdzekļiem ar valsts vārdā sniegtu galvojumu saņemtu kredītu vai citus kredītus, var galvot par studējošo, ja attiecīgās personas ikmēneša kopējie maksājumi kredītsaistību dzēšanai nepārsniedz 40 procentus no kopējiem ikmēneša ienākumiem.

Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem (līdz 24 gadu vecumam ieskaitot) un personām ar I vai II invaliditātes grupu kredīta saņemšanai nav nepieciešams galvnieks. Šie studenti saņem 100% valsts galvojumu.

Fiziskās personas galvojuma vietā kredīta pieprasītājs var piedāvāt nekustamo īpašumu vai vērtspapīrus. Izdevumus, kas saistīti ar nekustamā īpašuma novērtēšanu un apdrošināšanu, kā arī ar hipotēkas nostiprināšanu zemesgrāmatā, sedz kredīta prasītājs. Par kredītu var galvot arī pašvaldība.

Kredītu saņemšana

Savas fakultātes vai augstskolas kredītu piešķiršanas komisijā jāaizpilda un jāiesniedz pieteikuma anketa un pārējie dokumenti.

Kad augstskolā ir saņemts kredīta pieprasījuma apstiprinājums, students dodas uz banku, līdzīgi ņemot pasi. Bankā students uzrāda pasi, atver kontu un noslēdz aizdevuma līgumu.

Uz banku jādodas arī galvniekam, lai atvērtu kontu un noslēgtu galvojuma līgumu. Līdzīgi jāņem pase un izziņa par darba algu. Galvniekam jāzina tā studenta, par kuru viņš galvo, vārds, uzvārds un personas kods.

Pēc aizdevuma un galvojuma līguma noslēgšanas students kredītu saņems aptuveni 2 līdz 3 nedēļu laikā.

Pirms banka veiks naudas pārskaitījumu, Studiju un zinātnes administrācija pārbaudīs kredītņēmēju sarakstu, kā arī organizēs kredītņēmēju kopsavilkuma saraksta parakstīšanu.

Studiju kredītu banka pārskaitīs uz augstskolas kontu, bet studējošā kredītu students saņems savā kontā.

Kredīta atmaksāšana

Studiju un studējošā kredītu sāk atmaksāt ar divpadsmito mēnesi pēc studiju pabeigšanas vai ar trešo mēnesi pēc izslēgšanas no studējošo saraksta.

Ja kredīta kopējā summa ir mazāka par 1423 *euro*, kredīts jāatmaksā 5 gadu laikā. Katru gadu jāatmaksā 1/5 daļa no kopējās summas un aprēķinātie kredīta lietošanas procenti. Ja kredīta kopējā summa ir lielāka par 1423 *euro*, kredīts jāatmaksā 10 gadu laikā. Katru gadu jāatmaksā 1/10 daļa no kopējās kredīta summas un aprēķinātie kredīta lietošanas procenti.

Kredīta atmaksāšanas termiņu var pagarināt, ja kredītaņēmējs:

- turpina studijas bakalaura vai profesionālajā studiju programmā, maģistrantūrā, rezidentūrā vai doktorantūrā,
- atrodas grūtniecības vai dzemdību atvaļinājumā,
- atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā līdz pusotram gadam un nestrādā pilnu darba laiku.
- ir bezdarbnieka statusā (par faktisko bezdarba laiku, bet ne ilgāk kā par 2 gadiem).

Kredīta daļēja vai visa dzēšanas iespējas

▪ Ja studējošā kredītaņēmējam studiju laikā vai kredīta atmaksāšanas laikā piedzimst bērni, pēc augstskolas beigšanas kredītaņēmējam studējošā kredītu dzēš 30% apmērā no neatmaksātās summas par katru bērnu. Ja abi vecāki ir kredītaņēmēji, minētais nosacījums attiecas tikai uz vienu no viņiem (pēc izvēles).

▪ Kredīta pamatsumma, kredīta procenti un līgumsodi tiek dzēsti, ja kredītaņēmējs ir miris vai ieguvis I vai II grupas invaliditāti.

▪ Uz kredīta dzēšanu no valsts budžeta līdzekļiem var pretendēt kredītaņēmēji, kuri atbilstoši iegūtajai izglītībai kļūst par nodarbinātajiem valsts vai pašvaldību institūcijās, kā arī ārstniecības iestādēs, kuras sniedz veselības aprūpes pakalpojumus, kas tiek apmaksāti no valsts budžeta, un nevalstiskā sektora institūcijās, kuras pilda valsts vai pašvaldību pasūtījumu sociālo pakalpojumu nodrošināšanā. Uz studiju kredīta dzēšanu var pretendēt kredītaņēmēji, kuri atbilstoši iegūtajai izglītībai kļūst par nodarbinātajiem privātās pirmsskolas izglītības iestādēs. Uz kredīta dzēšanu no valsts budžeta līdzekļiem var pretendēt kredītaņēmēji, kuri pēc ārvalstīs iegūtas augstākās akadēmiskās vai augstākās profesionālās izglītības atbilstoši iegūtajai izglītībai kļūst par nodarbinātajiem valsts vai pašvaldību institūcijās, valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībās, publiski privātās kapitālsabiedrībās vai privātās kapitālsabiedrībās, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopumā pārsniedz 50 procentus, Latvijas tautsaimniecībai nozīmīgās profesijās. Profesiju sarakstu un speciālistu skaitu, katru gadu ar rīkojumu apstiprina Ministru kabinets.